

Handläggare
Karin Johansson
Telefon: 0850801449

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2020-04-23

En likvärdig fixartjänst inom staden

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

I stadens budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna vidta åtgärder för att öka enhetligheten inom stadens fixartjänst. En kostnadsfri fixartjänst infördes i Stockholms stad 2007 för målgruppen personer 75 år och äldre. Tjänsten kan utnyttjas maximalt sex timmar per hushåll och år och syftet är att förebygga fallskador och andra skador som riskfyllda vardagssysslor kan orsaka. I ärendet föreslås följande åtgärder för en ökad likvärdighet av fixartjänster inom staden;

- Sänkt åldersgräns för fixartjänster till 68 år,
- Stadsgemensam informationsbroschyr om fixartjänsten,
- Stadsgemensam checklista för säkerhetsgenomgång av bostaden, inklusive brandförebyggande åtgärder,
- Stadsgemensam mall för statistikuppgifter över fixarens utförda arbete.

Förvaltningen anser att de föreslagna åtgärderna för att uppnå en likvärdig fixartjänst inom staden är bra och innebär en tydlighet i uppdraget.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om en likvärdig fixartjänst inom staden till bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 28 april.

I kommunfullmäktiges budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna vidta åtgärder för att öka enhetligheten inom stadens fixartjänst.

I Stockholms stad infördes kostnadsfri fixartjänst 2007 efter beslut i kommunfullmäktige med stöd av lag om vissa kommunala befogenheter att tillhandahålla servicetjänster åt äldre. Benämningen på insatsen var då ”Servicetjänst i form av vaktmästarservice” vilket sedan ändrades till den vedertagna titeln

”Fixartjänst”. Målgruppen för tjänsten är personer 75 år och äldre, som inte har annan hemtjänst. Tjänsten kan nyttjas maximalt sex timmar per hushåll och år.

Syftet är att förebygga fallskador och andra skador som vissa riskfyllda vardagssysslor kan orsaka. Fixartjänsten omfattar vardagssysslor som kan vara riskfyllda för äldre personer, exempelvis tunga lyft, fästa sladdar, byte av glödlampor, säkringar eller gardiner samt andra insatser som innebär att klättra på stegen.

Tjänsten omfattar däremot inte insatser som kräver någon form av behörighet, trädgårdsskötsel, personlig omvårdnad, fönsterputsning eller städning. Kostnaderna för tjänsten finansieras inom ramen för stadsdelsnämndernas budget för det förebyggande arbetet.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 fick äldrenämnden i uppdrag att kartlägga tidsåtgången för stadsdelsnämndernas fixartjänster i syfte att stärka innehållsmässig likvärdighet över staden. Det finns dock ingen stadsgemensam mall för statistik vilket gör att stadsdelsförvaltningarna för statistik över genomfört arbete på olika sätt. Det resulterar i sin tur i att den statistik som i nuläget förs inte är jämförbar över staden. Därför kunde äldrenämnden inte genomföra det uppdrag de hade fått.

Äldrenämnden gjorde i stället en kartläggning för att se om fixartjänster erbjuds på ett innehållsmässigt likvärdigt sätt i staden. Kartläggningen, som skett genom intervjuer med stadsdelsförvaltningarnas fixare, visade att fixartjänster generellt genomförs likvärdigt, men att det finns några utvecklingsområden som ytterligare skulle kunna stärka detta, i synnerhet gällande det fallpreventiva arbetet.

Samtliga fixartjänster är organiserade under stadsdelsförvaltningarnas utförarenheter såsom servicehus, hemtjänst, dagverksamhet eller förebyggande och öppna verksamheter. Generellt fungerar det fallpreventiva uppdraget bättre i de stadsdelsförvaltningar där fixaren är knuten till den förebyggande eller öppna verksamheten, där exempelvis syn- och hörselkonsulenter är organiserade och olika former av friskvård erbjuds. Det är enbart vid en av stadsdelsförvaltningarna som fixartjänsten är en heltidstjänst. På övriga stadsdelsförvaltningar är det en eller flera personer som utför uppdraget som en del av en annan tjänst.

På stadens hemsida finns övergripande information om fixartjänsten med kontaktuppgifter och telefonnummer till fixare inom respektive stadsdelsförvaltning.

Kartläggningen visar att de allra flesta som nyttjar fixartjänster är kvinnor och efterfrågan på tjänsten varierar efter säsong. De mest efterfrågade tjänsterna är hjälp med byte av gardiner, glödlampor, säkringar, batterier, ta ned saker från höga skåp, bära in tillhörigheter från vind eller källare och fästa lösa elsladdar.

Utifrån den kartläggning som genomförts har äldrenämnden 2020-01-28 beslutat om förslag till åtgärder för att uppnå en ökad likvärdighet av fixartjänster och överlämnat förslagen till kommunstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Lokala pensionärsrådet har tagit del av ärendet.

Ärendet

Äldrenämndens kartläggning visar att fixartjänsterna genomförs på ett likartat sätt i staden. Kartläggningen visar att gränsdragningen på 75 år inte alltid hålls och stadsdelarna gör lite olika när det är yngre personer som ibland efterfrågar tjänster. Flertalet som efterfrågar hjälp från fixaren är i åldern 75 år och äldre. För att minska godtycklighet och olikheter föreslås en sänkning av åldersgränsen till 68 år. En sänkning av åldersgränsen bedöms endast ge en marginell ökning i efterfrågan av fixartjänster.

Informationen om fixartjänster till allmänheten förmedlas idag på olika sätt. En enhetlig informationsbroschyr för staden föreslås tas fram. För att öka tryggheten föreslås att det blir obligatoriskt att uppvisa legitimation vid utförande av fixartjänsten.

Äldreförvaltningen anser att det behövs en strukturerad checklista för säkerhetsgenomgång av bostaden i samband med hembesöket. Information om fallprevention och brandförebyggande åtgärder bör delas ut.

För att kunna följa upp hur många äldre eller hushåll som fått hjälp från fixaren föreslås en stadsgemensam mall för statistikuppgifter över utfört arbete. Detta skulle ge möjlighet att jämföra efterfrågan på tjänsten mellan stadsdelsförvaltningarna och utgöra ett underlag för kostnadsberäkning.

Äldrenämnden föreslår följande förändringar för att uppnå en likvärdig fixartjänst i staden.

- Sänkt åldersgräns för fixartjänster till 68 år som lag om kommunala befogenheter medger.
- Stadsgemensam informationsbroschyr om fixartjänsten, där det framgår att fixaren ska legitimera sig vid hembesök.
- Stadsgemensam checklista för säkerhetsgenomgång av bostaden, inklusive brandförebyggande åtgärder.
- Stadsgemensam mall för statistikuppgifter över fixarens utförda arbete.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det förslag till åtgärder som föreslås i ärendet för att uppnå en likvärdig fixartjänst i staden är mycket bra. Det ger en ökad möjlighet att jämföra efterfrågan mellan stadsdelarna och beräkning av kostnader. Det är också viktigt att följa utvecklingen när det gäller andelen kvinnor och män som efterfrågar tjänsten.

Susanne Leinsköld Susanne
Leinsköld
stadsdelsdirektör

Ingrid Brännström Ingrid
Brännström
avdelningschef

Bilagor

1. Bilaga 1. Äldrenämnden, 2020-01-28
2. Bilaga 2. Äldrenämnden, Dnr 4.1-410/2019

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-04-07
Ingrid Brännström, avdelningschef	2020-04-06